

Statens vegvesen

Steigen kommune
Rådhuset
8283 Leinesfjord

STEIGEN KOMMUNE Servicekontoret	
Løpenr.: 405/19	Saksbeh. G.S
07 OKT 2019	
Årsaksnr. 19/420	Dok.nr. 7
Ark.kode FE-141	
Gradering	
Kopli til:	

Behandlende enhet:
Region nord

Saksbehandler/telefon:
Jørn Ø Olsen / 75552849

Vår referanse:
19/258187-2

Deres referanse:
19/420-6

Vår dato:
07.10.2019

Uttalelse til oppstart av arbeid med kommuneplanens samfunnsdel 2020–2032 og høring av planstrategi for Steigen kommune

Statens vegvesen viser til deres brev datert 12.09.2019.

Statens vegvesen har ansvar for å sørge for at føringer i Nasjonal transportplan (NTP), Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, vegnormalene og andre nasjonale og regionale arealpolitiske føringer blir ivaretatt i planleggingen. Vi uttaler oss som forvalter av riksveg på vegne av staten, forvalter av fylkesveg på vegne av fylkeskommunen og som statlig fagmyndighet med sektoransvar innenfor vegtransport.

Steigen kommune har vedtatt å starte opp arbeid med kommuneplanens samfunnsdel, der planprogrammet for kommuneplanen og planstrategier for neste kommunestyreperiode er utarbeidet som et felles dokument. Den kommunale planstrategien er en plan for planleggingen i kommunen.

Steigen kommune har utarbeidet en grei og oversiktlig planstrategi som beskriver den videre planleggingen og planbehovet i Steigen. Vi har ingen merknader til oppstarten av dette planarbeidet eller til selve planstrategien.

Plan og forvaltning, vegavdeling Nordland
Med hilsen

Ivar Heggli
fung. seksjonsleder

Jørn Ø Olsen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.

Postadresse
Statens vegvesen
Region nord
Postboks 1403
8002 BODØ

Telefon: 22 07 30 00
firmapost-nord@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Jernbaneveien 69
8012 BODØ

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Postboks 702
9815 Vadsø

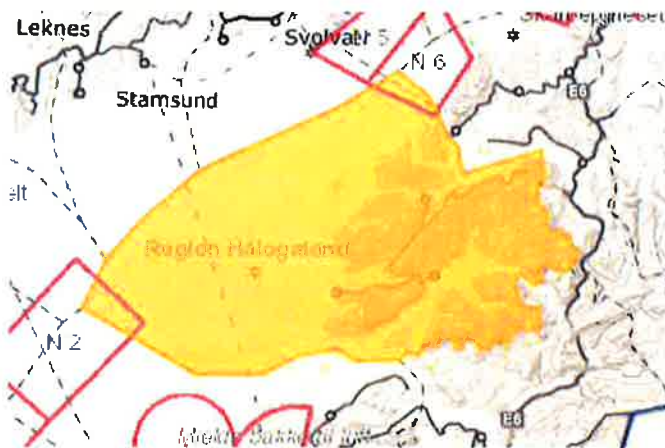

STEIGEN KOMMUNE	
Servicekontoret	
Løpnr.: 4508/19	Saksbeh. G.S
10 OKT 2019	
Ar/saksnr. 19/420	Utskrift 9
Ark.kode FE-141	
Gradering	
Kopiertil:	

Til	Vår saksbehandler	Vår dato	Vår referanse
Steigen kommune	Kari Olrich Sørebo	26.09.2019	2015/3784-13/314
Postboks 13		Tidligere dato	Tidligere referanse
8281 LEINESFJORD		13.09.2019	

Uttalelse til planstrategi for Steigen kommune - Kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2032

Vi viser til høring av planstrategi (samfunnsdel) for Steigen kommune. Forsvarsbygg gir høringssvar til denne type saker for å ivareta forsvarssektorens arealbruksinteresser. Utgangspunktet vil alltid være at Forsvarets faste tilstedeværelse har bakgrunn i en nasjonal avgjørelse om lokalisering, og at den militære virksomheten som dermed er tiltenkt å være på stedet må kunne videreføres optimalt. Forsvarets aktivitet er avgrenset i Steigen kommune. Hovedaktiviteten er knyttet til skyte- og øvingsfelt i sjø:

Forsvarets aktivitet er ikke nevnt i oppstart. Vi ber om at kommunen foretar en vurdering av Forsvarets interesser og arealbruksbehov i planprosessen, slik at arealbrukskonflikt kan unngås i annet planarbeid etter plan- og bygningsloven. Dette gjelder særlig i sjø, og vi viser her til vår arealplanveileder:

<https://www.forsvarsbygg.no/no/publikasjoner/arealplanlegging/>

Bjørn Bergesen

Leder arealplan
Eiendomsforvaltning

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og derfor ikke signert.

STEIGEN KOMMUNE Servicekontoret	
Løpenr. 4596/19	Saksbeh. G.S
17 OKT 2019	
Ar/saksnr. 19/420	Dok.nr. 11
Ark.kode FE-141	
Gradering	
Kopi til:	

Steigen kommune
LEINESFJORD

Deres saksnr. 19/420-6 PUD/GS

15. oktober 2019

HØRINGSUTTALELSE:

PLANSTRATEGI FOR STEIGEN KOMMUNE MED PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2020-2032. MELDING AV OPPSTART OG OFFENTLIG ETTERSYN

Vi viser til brev av 12.9.2019 om planoppstart vedlagt høringsutkast til planstrategi. Steigen Næringsforum vil herved uttale følgende:

Vi ser positivt på intensjonen om at politisk styring i større grad skal skje gjennom plan og delegering. (utkastets side 4). Vi registrerer at man vil forankre revidert strategisk kommuneplan til å være styrende for politiske vedtak, eller for utviklingen i samfunnet eller organisasjonen Steigen kommune. Dette mener vi vil kunne bidra til økt forutsigbarhet, noe som er viktig for næringslivet. (utkastets side 5).

Under avsnitt 6.2. «Næringsutvikling» på utkastets side 9 mener vi at kommunens framtidige rolle som tilrettelegger for næringsutvikling er beskrevet unødvendig defensiv, hvis formuleringen «Framover må vi derfor forvente at kommunen i mindre grad vil kunne holde en slik aktiv rolle» er ment å ha generell betydning.

Derimot finner vi at beskrivelsene i fortsettelsen under delavsnittet «Utfordringer» på side 10 i større grad bygger opp til plan om å tilrettelegge for utvikling av både etablerte og nye næringer. Det er behov for å få på plass en helhetlig delplan for en voksende opplevelses- og besøksnæring (turisme og reiseliv), som både ivaretar vekstpotensialet og som legger til rette for en bærekraftig utvikling.

Vi ser et sterkt behov for at kommunen får på plass et dedikert næringsapparat / «næringsssjef» så snart som mulig.

Vi støtter behovet for nye hovedplaner for vann og avløp (utkastets side 11), som kan være styrende for å sikre næringslivet og innbyggerne forskriftsmessig og driftssikker tilgang, enten det gjelder kommunale eller private vann- og avløpsanlegg.

Boligsosial plan bør etter vårt skjønn også belyse hvordan kommunen vil påvirke til frigivelse og utbygging av private tomter og arealer, for å stimulere og legge til rette for bosetting i hele kommunen. (utkast side 11).

Vi foreslår at strategisk plan gir føringer til å se kultur som en synergi til næringsutvikling, og omvendt, og vurdere hvordan former for samhandling mellom kunst- og kulturutvikling og næringsutvikling kan bidra til gjensidig styrking og vekst. (utkast side 13).

Org.nr. 994 444 212

Konto nummer 4509 27 31522

Postadr.: Steigen Næringsforum, v/styreleder Åshild Movik, Nordskotveien 220, 8283 Leinesfjord

Epost: info@steigenforum.no eller aashild.movik@hotmail.com

Mobil telefon 913 45 323

Side 2.

Vi ser positivt på at det legges opp til rulling av strategisk næringsplan i 2020 og at det legges opp til utarbeidelse av ny strategiplan for turisme i 2020. Vi foreslår imidlertid at planen benevnes «Strategiplan for reiselivet, opplevelses- og besøksnæringen». Det vil etter vårt skjønn fange bredere og mer framtidsrettet enn «turisme».

Som nevnt foran støtter vi prioriteringen om ny hovedplan for vann og avløp, men skulle gjerne ha sett at planene kunne utarbeides tidligere enn 2021/2022.

Forøvrig har vi ingen kommentarer til delplanstrategien (utkast side 17).

Vi ønsker Steigen kommune lykke til med den videre planprosessen.

Med vennlig hilsen

STEIGEN NÆRINGSFORUM

Åshild Movik
styreleder

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Steigen kommune
Leinesfjord

8283 LEINESFJORD

STEIGEN KOMMUNE Servicekontoret	
Løpenr. 4602/2019	Saksbeh. GS
23 OKT 2019	
År/saksnr. 19/420	Dok.nr. 12
Ark.kode 141	
Gradering	
Kopi til:	

Vår dato: 21.10.2019
Vår referanse: 19/15917- 2
Journalpostid: 19/126796
Deres dato: 12.09.2019
Deres referanse: 19/420-6
Org.nr: 964 982 953

Uttalelse - Planstrategi for Steigen kommune med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2032

Nordland fylkeskommune viser til oversendte høringsutkast fra Steigen kommune d.12.09.2019. Mottatt til saksbehandling 19.09.2019. Høringsfrist er 24.10.2019.

Formålet med kommunal planstrategi er å synliggjøre hvilke planoppgaver kommunen skal starte opp og hvilke planer som skal videreføres. Kommunal planstrategi er således et verktøy for å prioritere planarbeid i kommunestyreperioden. Kommunen skal gjennom planstrategien ta stilling til om kommuneplanen helt eller delvis skal revideres. Kommunen har etter plan- og bygningslovens (pbl) § 10-1 plikt til å vedta en kommunal planstrategi senest ett år etter at nytt kommunestyre er konstituert. Det er likevel et poeng at kommunal planstrategi vedtas tidlig i planperioden, da denne er politikernes styringsverktøy for perioden.

Kommunal planstrategi skal sette fokus på de planbehov og de planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre, og omfatter kommunens strategiske valg knyttet til utviklingen av kommunesamfunnet.

Kommunal planstrategi er ikke en plan, og er derfor heller ikke en arena for å vedta mål og strategier. Kommunen bør innhente relevant kunnskap fra statlige og regionale organer og kommuner. Arbeidet kan i stor grad foretas administrativt, men må ha politisk forankring og medvirking. Forslag til vedtak i kommunestyret skal gjøres offentlig minst 30 dager før kommunestyrets behandling. Det kan ikke fremmes innsigelse mot kommunal planstrategi.

Planstrategi og planprogram kan samordnes dersom det er klart at kommunen vil revidere kommuneplan. Arbeidet med planprogrammet må da tilpasses den kommunale planstrategien. Dersom samfunnsdel og kommuneplanens arealdel skal utarbeides/revideres samtidig, bør det utarbeides et samlet planprogram.

Både de statlige sektororgan og de interne kommunale faglige avdelingene må gis anledning til å komme med innspill til planprogrammet, slik at viktige planoppgaver og aktuelle utredningsbehov kan fanges opp og bli vurdert tidlig i planprosessen. Dette vil bidra til å avklare hvilke planoppgaver som prioriteres, minske risikoen for å bruke planressurser til planer som ikke lar seg gjennomføre og føre til økt forpliktende deltagelse tidlig i planprosessene.

Nasjonale forventninger til kommunal planlegging gir gode føringer for planleggingen, i medhold av § 6-1 i plan- og bygningsloven.

Adresse Postmottak Tlf.: 75 65 03 00
Fylkeshuset E-post: post@nfk.no
8048 Bodø

Næring og regional utvikling
Tim Christian Moseng
Tlf: 75 65 03 10

Besøksadresse Prinsensgate 100

Næring og regional utvikling

Det er svært positivt at Stelgen kommune får vedtatt kommunal planstrategi tidlig i den nye kommunestyreperioden. Dette setter politikerne i stand til å utøve sin politikk i hele perioden. Steigen kommune har valgt å samordne kommunal planstrategi og planprogram, noe som er både tidsbesparende og et godt grep.

Steigen kommune går inn for en full revidering av samfunnsdelen, men har nylig vedtatt arealdel. Det må derfor tas høyde for at overordna arealpolitiske føringer også kommer tydelig frem i den nye samfunnsdelen, slik at planene samstemmes og utfyller hverandre. En moderne samfunnsdel skal være langsiktig, men må ta høyde for hyppigere rullering i et samfunn i endring. Dette for å kunne være oppdatert og et mer strategisk redskap. En rullering hvert fjerde år i forbindelse med rullering av planstrategien anbefales fremover. På denne måten øker en realisme og oversikten i ressurstilgangen i planleggingen.

Det er veldig positivt at planstrategien tydeliggjør mulighetene i ny kommunelov, med hensyn til at økonomiplanen kan inngå eller utgjøre kommuneplanens handlingsdel. Det vises her til planfaglig råd: <https://www.ks.no/fagomrader/samfunnsutvikling/samfunnplanlegging/planfaglig-rad-samfunnsdelen-som-politisk-styringsverktoy/>

Planstrategien ivaretar overordna føringer. Et utvalg fra FNs 17 bærekraftsmål bør kunne være et utgangspunkt for påfølgende planprosess for samfunnsdelen. I tillegg kan det være en fordel også inkludere Meld. St. 18 (2016-2017) *Berekraftige byar og sterke distrikt*.

Dokumentet gir en grei oversikt over utviklingstrekk og utfordringer for Steigen kommune.

Både nasjonale og regionale myndigheter legger stor vekt på at kommunene i sin næringspolitikk skal tilrettelegge for utvikling av akvakulturnæringen innenfor bærekraftige rammer. I Salten og ellers i Nordland opererer en rekke selskaper med fokus innenfor akvakultur og eksport av sjømat. Steigen kommune bør i forbindelse med sitt kommuneplanarbeid aktivt involvere relevante aktører med sikte på utvikling av akvakultur- og sjømatnæringen.

For kommuneplan skal det utarbeides planprogram etter reglene i § 4-1. Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, spesielt i forhold til grupper som antas å bli særlig berørt, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger. Arbeidet eller vurdering av alternativer kan også inngå som del av foreliggende prosess. Planprogrammet beskrevet i dokumentet er kortfattet og tydelig.

Framdriftsplanen for planprosessen virker gjennomtenkt og realistisk. Medvirkning i form av folkemøter er dog ikke alltid like vellykket. Det bør i tillegg vurderes bruk av moderne kommunikasjonsplattformer.

Plan og miljø

Det er positivt at det grønne skifte og klimatilpasning løftes frem som et prioritert tema i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Vi ser at kommunen ikke legger opp til revisjon av kommuneplanens arealdel i perioden. Dette med bakgrunn i at planen er forholdsvis ny og kommunens ressursituasjon. Det er imidlertid positivt at kommunen skal gå gjennom og oppdatere gamle reguleringsplaner.

Det er i stor grad gjennom arealbruken at kommunen kan følge opp en satsning på klima- og energiplanlegging samt klimatilpasning. Vi anbefaler derfor at kommunen beskriver fremtidig arealbehov og utarbeider en arealstrategi som kan gi føringer for arealbruken.

Arealbruken i kommunen skal være i tråd med fylkesplanens mål for arealforvaltningen:

Arealforvaltningen i Nordland skal være bærekraftig og gi forutsigbare rammer for næringslivet og befolkningen. Forvaltningen skal skje på grunnlag av kunnskap og oppdaterte kommuneplaner.

Fylkesplanens arealpolitiske retningslinjer omfatter følgende fem tema:

- By- og tettstedsutvikling
- Naturressurser, kulturminner og landskap
- Næringsutvikling
- Kystsonen
- Klima og klimatilpasning

Vi ber kommunen vurdere i hvilken grad de ulike temaene bør gi føringer for arealbruken uttrykt i samfunnsdelen. Vi gjør samtidig oppmerksom på at fylkeskommunen har meldt oppstart av [revisjon av arealpolitikk for Nordland](#).

Klima- og klimatilpasning er et sektorovergripende hensyn som krever samarbeid og en helhetlig strategisk tilnærming. Vi anbefaler derfor at kommunen søker samarbeid med de andre kommunene i Salten i [plan- og klimanettverk](#). Det er i denne sammenhengen mulig å få støtte gjennom [klimasats](#), slik som Salten Klimanettverk fikk i 2018. Fylkeskommunen bidrar gjerne til tilrettelegging og gjennomføring av møter.

Vi viser for øvrig til statlige planretningslinjer for [klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#) som blant annet gir føringer for innholdet i planer som behandler klima- og energispørsmål og krav til planprosess og beslutningsgrunnlag.

Folkehelse

Samfunns- og arealplanlegging legger vilkår for helsetilstanden i ulike grupper i befolkningen. God planlegging styrker folkehelsen gjennom å fremme faktorer som virker positivt på helse og livskvalitet, bidra til en mer rettferdig sosial fordeling av faktorer som påvirker helsen, og beskytte mot risikofaktorer.

Folkehelseloven pålegger kommunene å ha oversikt over helsetilstand og positive og negative påvirkningsfaktorer for helse. Oversikten skal være skriftlig og inngå som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i planstrategien (folkehelseloven § 5 og 6). Oversiktsdokumentet skal omfatte opplysninger om og vurderinger av: a) befolkningssammensetning, b) oppvekst- og levekårsforhold, c) fysisk, biologisk, kjemisk og sosialt miljø, d) skader og ulykker, e) helserelatert atferd og f) helsetilstand (folkehelseforskriften § 3). For mer informasjon, se Helsedirektoratets veileder til oversiktsarbeidet: <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/50/God-oversikt-en-forutsetning-forgod-folkehelse-IS-2110.pdf>. Lenker til verktøy i oversiktsarbeidet er tilgjengelig på fylkeskommunens nettsider: <https://www.nfk.no/tjenester/folkehelse/oversikt-folkehelse/verktoy-i-oversiktsarbeidet/>.

For veiledningsmateriell knyttet til folkehelse og kommunal planlegging, se Kommunetorget (<http://www.kommunetorget.no/Temaområder/Folkehelse/>), Læringsportal for regional og lokal planlegging (<http://helomplan.no/>), Helsedirektoratets veiledningsside om systematisk folkehelsearbeid (<https://helsedirektoratet.no/folkehelse/folkehelsearbeid-i-kommunen/systematiskfolkehelsearbeid>), samt erfaringer fra prosjekt om helsekonsekvensvurderinger (<http://ostfoldhelsa.no/resultater-fra-erfaringsfylket-foreligger/>). Det vises også til Regional folkehelseplan Nordland (2018-2025) som ble vedtatt av fylkestinget i desember 2017 (https://www.nfk.no/innsyn.aspx?response=journalpost_detaljer&journalpostid=2017077765&scrip%20turi=/innsyn.aspx&skin=infolink&Mid1=15615&)

Samferdse

Samferdselsavdelingen har blant annet ansvar for tilrettelegging, planlegging og gjennomføring av all kollektivtrafikk på land og sjø inkludert skoleskysstilbudet i hele fylket. Trafikksikkerhet for alle reisende fra hjem til bestemmelsessted har stort fokus. I tillegg er lokalisering av nye boligfelt og andre byggeprosjekt, i forhold til rutetraseer og transportkorridorer et viktig saksfelt. Havneutbygginger og havnestruktur i kommunen, også sett i sammenheng med nabokommunenes tilbud, er også av stor viktighet innenfor vårt ansvarsområde.

Høringsdokumentet nevner at godt utbygd infrastruktur kan være avgjørende for nyetableringer, men også for å holde oppe eller beholde næringsliv og bosetting. I tillegg poengteres at det er viktig med god kommunikasjon mellom bygdene innad i kommunen, og til og fra kommunen. Det er viktig da at effektiv, miljøvennlig og helsefremmende persontransport vektlegges.

Samferdselsavdelinga har hatt ansvaret for utarbeidelsen av handlingsprogram for kollektivtransport under Transportplan Nordland. Det vil de neste årene gjennomføres en grundig gjennomgang av kollektivtilbudet i hele fylket for å se om eksisterende løsninger kan forbedres eller bør endres. I denne prosessen legger Samferdselsavdelinga opp til samarbeid med kommunene /regionene.

Under Transportplan Nordland er det også utarbeidet og vedtatt handlingsprogram for aktiv transport, intermodale godstransporter samt fylkesveger og fylkesvegfergesamband. Disse kan lastes ned fra **Feil! Hyperkoblingsreferansen er ugyldig.** - Fylkestingsak 097/13.

Mye av ansvaret for både transportinfrastruktur og transporttilbud er plassert i andre forvaltningsnivå enn kommunen. Vi vil likevel understreke at kommunale myndigheter også har en rolle og et ansvar i planlegging og utvikling av ett best mulig kollektivtilbud for kommunens innbyggere. Det er derfor viktig at kommunen legger nasjonale og regionale planer til grunn for kommunale prosesser, og at arbeidet er basert på dialog med fylkeskommunen.

Veien videre

Nordland fylkeskommune ser positivt på innholdet og føringer i foreliggende forslag til kommunal planstrategi med planprogram. Det er ønskelig at kommentarene over blir vurdert. Med dette ønskes Steigen kommune lykke til videre med planarbeidet /planprosessen.

Med vennlig hilsen

Hanne Østerdal
nærings- og utviklingssjef

Tim Christian Moseng
saksbehandler

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Hovedmottakere:
Steigen kommune

Leinesfjord

8283

LEINESFJORD

STEIGEN KOMMUNE	
Saksbehandlerkontoret	
Dato: 4/24/2019	Saksbeh: GS
23 OKT 2019	
Ar/saksnr. 19/420	Økt. nr. 13
Ark.kode 141	
Gradering	
Kopi til:	

Betraktninger fra Lev i Steigen

Lev i Steigen:

- er samfunnsutvikling.
- presenterer Steigen ut som en attraktiv plass å leve i, flytte til og oppleve som turist.
- formidler kultur til tilflyttere, turister og ikke minst fastboende som forebygging av fraflytting. Kultur gir bolyst og bli-værende-lyst.
- hjelper grendene, som er avhengige av kultur som er god, variert, godt formidlet og lett tilgjengelig.
- er ofte brukt som turistinformasjon i mangel på andre alternativer i kommunen.

Kulturfeltet i Steigen er ikke dekket og forankret i administrasjonen, og Steigen går dermed direkte glipp av midler til drift og formidling av kultur.

Steigen bør ha en overordnet kulturplan. I den bør idrett, kulturminner, turisme, folkehelse, bibliotek, Lev i Steigen, Allhuset, kultursal, friluftsliv og det frivillige lagsliv være underlagt. Dette vil samle kulturen og kunne gi langsiktig strategisk oversikt og utvikling, noe som er svært viktig for å leve godt og lenge i Steigen.

Steigen har mangfoldet, folkene, engasjementet, kunstformene, kunnskapen og ikke minst dugnadsånden. Men bindeleddet mellom fylket og lags-livet finnes ikke i Steigen. Kommunen har ikke en tydelig representant som koordinerer, forankrer og besørger kultur i Steigen. Midler fra fylket til kulturlivet i Steigen blir da vanskeligere å få tak i for frivillig og organisert kultur. Dette fører til at det faller et tyngre arbeid på hver enkelt organisasjon å søke midler og støtte til sine spesifikke aktiviteter. Det utløser sjelden de store summene og er prisgitt ildsjeler med kompetanse på byråkrati og søkeprosesser.

Et rikt og godt stimulert kulturliv er avgjørende i jobben med å forhindre fraflytting. Punktene over er derfor svært viktig å få inn i planprogrammet og kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032.

MVH

Espen Hjertaas

Prosjektleder i Lev i Steigen

SÁMEDIGGI
SAMETINGET

STEIGEN KOMMUNE Servicekontoret	
Løpenr.: 4644/2019	Saksbeh. GS
24 OKT 2019	
Ar/saksnr. 19/420	Dok.nr. 14
Ark.kode 141	
Gradering	
Kopi til:	

Poastadræssa/adresse Tel: 78 47 40 00
Ávjovõrgoaidnu 50 Org.nr: 974 760 347
9730 Kárásjohka/Karasjok samediggi@samediggi.no
Ásajogjehtodallo/ Silje Hovdenak
saksbehandlar
Tel. +47 78 48 42 80

Steigen Kommune
Rådhuset
8283 LEINESFJORD

ASSJE/SAK
19/4000 - 2

MIJÁ SIEV./VÁR REF.
19/27659

DIJÁ SIEV./DERES REF.
19/420-6

BIEJVVE/DATO
23.10.2019

Uttalelse til planstrategi for Steigen kommune med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032 - Melding av oppstart og offentlig ettersyn

Vi mottok brev fra dere 16.09.2019

Vår uttalelse påpeker hensyn som bør tas i planlegginga for å sikre det samiske naturgrunnlaget samt problemstillinger og veiledere som er aktuell for dette. Steigen kommune befinner seg i samisk tradisjonelt område. *Sametinget forventer at planleggingen legger til rette for at det samiske natur og kulturgrunnlaget sikres.*

Sikring av det samiske natur og kulturgrunnlaget i planlegginga

Vi minner om at kommunal planlegging skal sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv jmfør PBL § 3-1. Det bør konkretiseres i planstrategien og samfunnsplanen hvordan kommunen vil sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Status, potensial og konsekvenser for det samiske i kommunen bør fremkomme. Dette kan omhandle samisk næring, språk, kulturminner eller andre sider ved samfunnet som kan være avgjørende for utviklinga av det samiske fremover. Her vil vi vise til Sametingets planveileder som verktøy. Sametingest planveileder finner dere her: <https://www.sametinget.no/Politikk/Saker-og-dokumenter?subsection=673> Samt nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging som også viser til samiske hensyn som reindrift og kulturminner. Det bør henvises til dette i deres plandokument for planstrategien og kommuneplanens samfunnsdel.

Vi registrerer at strategisk plan for oppvekst skal prioriteres i samfunnsplanen. I dette arbeidet bør kommunen *gjøre en kartlegging av status, utfordringer og muligheter for å styrke samisk språk og kultur i oppvekstsektoren.*

Sametinget mener at kommunen vil ha fordel av å tilstrebe seg en tidlig og god dialog med reindrifra i planspørsmål, ikke minst fordi de er brukere av store areal i kommunen. *Det bør vises til i plandokumentene at reindrifra og andre samiske arealinteresser skal medvirke i kommunale plansaker og sikres arealer.* Slik at det samiske natur og kulturgrunnlaget sikres i planlegginga. Jmfør plan og bygningslovens § 3-1, c hvor lovkommentaren også understreker at det skal utredes for reindrift på distriktsnivå i plansaker der reindriften berøres. Nasjonale forventninger til kommunal planlegging (2019) viser også til at arealene til reindriften skal sikres i planleggingen.

I Steigen kommune er det samiske kulturminner og stort potensiale for videre funn. Det er viktig å synliggjøre historiske kulturminner og potensiale for dette i kommunens i samfunnsdel. Dette kan vise til Steigen sin identitet og tilknytning til det samiske. Det er positivt at kommunen skal lage kulturminneplan i 2021 som vist til i planstrategien, dette kan gi et godt verktøy for videre planlegging og for å sikre og formidle samiske kulturminner. Sametinget vil som delegert myndighet for samiske kulturminner kunne være behjelpelig med dette planarbeidet.

Aktuelle problemstillinger for kartlegging av det samiske i kommuneplanarbeid:

- kartlegge utviklingstrekk og utfordringer blant den samiske befolkningen i kommunen,
- kartlegge utviklingstrekk og utfordringer for samiske næringer i kommunen som reindrift, fjordfiske og utmarksnæringer i tillegg til landbruket
- gjøre en vurdering av status, muligheter og utfordringer i forhold til samisk språk og kultur i barnehage og skole
- undersøke om det finnes behov i befolkningen for tiltak som kan bidra til å ivareta og styrke den samiske identiteten hos barn og voksne
- ta i bruk samisk tradisjonell kunnskap, lokale kunnskap og forståelser på lik linje med forskningsbasert kunnskap vurdere om det er behov for å utrede folkehelseutfordringer blant den samiske befolkningen

Vi ønsker Steigen Kommune lykke til med det videre planarbeidet og ber dere ta kontakt om det er spørsmål til vår uttalelse.

Varrudagáj/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajodiheddji/fagleder

Silje Hovdenak
seniorráđđeaddi/seniorrådgiver

*Dát tjáa le elektrávnälattjat dahkkidum ja vuollájtjélek sáddduvvá./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Girje vuostáiválde / Hovedmottaker:
Steigen Kommune

Rådhuset

8283 LEINESFJORD

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Steigen kommune
Rådhuset
8283 LEINESFJORD

STEIGEN KOMMUNE	
Servicekontoret	
Løpenr.: 4645/2019	Saksbeh. GS
24 OKT 2019	
Ar/saksnr. 19/420	Dok.nr. 15
Ark.kode 141	
Gradering	
Kopli til:	24.10.2019
Vår ref:	19/03259-2
Deres ref:	19/420-6

Uttalelse til melding om oppstart og offentlig ettersyn av planstrategi for Steigen kommune med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2020–2035

Leiv Erikssons vel 39
Postboks 3021 Lade
N-7441 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00
E-POST post@dirmin.no
WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883
SWIFT DNBNOKK
IBAN NO5376940505883
ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR
TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 12. september 2019.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnytting av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om planen

Steigen kommunestyre vedtok den 30. april 2019 å starte opp arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Planoppstart omfatter forslag til planstrategi og forslag til planprogram for samfunnsdelen.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019 heter det at Norge har viktige mineralressurser som kan gi grunnlag for verdiskaping og arbeidsplasser. Regional og kommunal planlegging er et viktig verktøy for å sikre tilgjengelighet til mineralforekomster som kan være aktuelle framtidige uttak, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas. Mineraluttak har lang tidshorisont, og det er behov for større forutsigbarhet knyttet til investeringer, uttak og opprydding.

Uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette. I tillegg er det viktig at mineralske masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer, der dette er mulig. Dette kan redusere presset på bynære grus- og pukkressurser og behovet for massetransport. En helhetlig vurdering av massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare dette.

Regjeringens forventninger

Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Saltenstrategier 2016-2020

Steigen kommune er en del av en strategiplan for kommunene i Salten. Formålet med planen er å fremme bærekraftig vekst og utvikling til det beste for alle som bor og virker i Salten. Saltenstrategien peker på at Salten har store naturressurser og ser muligheter for verdiskaping, eksempelvis mtp mineraler og det «grønne skiftet». Regionrådet jobber også for å avdemppe avstandsulemper, og være pådriver for utbygging av veg og bane. Det settes også fokus på internasjonalisering i næringsliv og Fauske som velfungerende logistikk-knutepunkt.

Uttalelse fra DMF

Mineralressurser i Steigen kommune

I følge Norges geologiske undersøkelse (NGU)¹ er det per i dag registrert 14 forekomster av grus og pukk av lokal betydning, samt en rekke registreringer av malmer, industrimineraler og naturstein. Flere av forekomstene beskrives med potensiale for utvinning. I følge vår kartdatabase som viser bergrettigheter og masseuttak² har kommunen tre masseuttak i drift, hvorav alle tre produserer pukk. Massene beskrives av NGU til å ha varierende kvalitet.

DMF registrerer at kommunen har avsatt flere områder til råstoffutvinning i kommuneplanens arealdel, men vi mener det mangler en samlet oversikt over mineralressursene i kommunen. Vi spør derfor om kommunen har en oversikt over hva de trenger av byggeråstoff for å realisere sine utbyggingsprosjekter og infrastruktur innenfor neste planperiode? Har tilgjengelige masser tilfredsstillende kvalitet, og hvor henter kommunen og byggenæringen byggeråstoff med egnet kvalitet til sine byggeprosjekter fra? Har kommunen noen tanker om hvordan sikre gode mineralforekomster for fremtiden?

Bærekraft

Planstrategien fremhever planlegging som et viktig verktøy for å møte de nasjonale forventninger til kommunal planlegging om å skape et bærekraftig samfunn. Kommunen ønsker å gjøre dette gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning. Videre fremhever planprogrammet flere tema med relevans til bærekraftig mineralforvaltning som viktige tema i kommuneplanarbeidet, her kan spesielt nevnes det grønne skiftet, klimatilpasning, næringssatsing og kommunal infrastruktur. DMF ber derfor kommunen om å forvalte sine mineralressurser, da det ofte er økonomisk gunstig og klimavennlig å benytte lokale ressurser med kort transportavstand³. Planstrategien viser også til at regjeringen har bestemt at FNs bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids

¹NGU's databaser over mineralressurser; <https://www.ngu.no/emne/kartinnsyn>

²DMF kart over bergrettigheter og masseuttak; <https://minit.dirmin.no/kart/#>

³ DMF Mineralstatistikk;

https://dirmin.no/sites/default/files/5106_dirmin_2018_oppslag_1809.pdf

største utfordringer, og at det derfor er viktig at bærekraftmålene blir en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen.

Strategisk næringsplan

Planstrategien peker på at strategisk næringsplan skal rulleres. Næringsplanens oppgaver er bl.a. å forbedre rammebetingelsene for eksisterende virksomheter, og samtidig legge til rette for nye bedrifter og arbeidsplasser. Dette er i tråd med nasjonale føringer for mineralressurser og Saltenstrategier 2016-2020.

DMF mener det er viktig at kommunen tar inn mineralressurser som tema i denne planen. Lokale mineralressurser gir grunnlag for verdiskaping, arbeidsplasser, og tilgang til byggeråstoff. Strategien fremhever også at for å nå målsetningene er det viktig med et godt og gjensidig samarbeid mellom kommunen og private virksomheter. Synliggjøring av mineralressurser i næringsplan og samfunnsdel, og konkrete tiltak i kommuneplanens arealdel, vil stimulere og gi forutsigbarhet til mineralnæringen. Lokalisering og avgrensning av formål vedrørende råstoffutvinning bør skje i dialog med næringen. En slik dialog vil gi kunnskap om markedsgrunnlag og ofte gi mer detaljert informasjon om ressursenes egnethet og utbredelse.

Massehåndtering

DMF oppfordrer til at planprogrammet også utarbeider mål knyttet til håndtering av overskuddsmasser fra utbyggingsprosjekt, da utnyttelsesgrad, gjenvinning og lagring av overskuddsmasser er en del av en helhetlig og bærekraftig mineralforvaltning, jfr. Nasjonale forventninger og DMF mineralstatistikk. Mål og handlingsplaner bør ha fokus på;

- muligheter og begrensninger knyttet til gjenbruk av masser
- (korte) transportavstander
- oversikt over lagringsplasser og deponier med beskrivelse av type masser som lagres, om massene kan utnyttes og hva de kan brukes til
- formålstjenlig lagring av ulike typer masser med tanke på framtidig utnyttelse

Kunnskapsgrunnlag

DMF ber Steigen kommune om å bygge et kunnskapsgrunnlag for å imøtekomme nasjonale forventninger, Saltenstrategier, den kommunale planstrategiens mål om bærekraftig ressursforvaltning og kommunens mål for strategisk næringsplan. For å skape et godt og omforent grunnlag for ressursforvaltningen og mineralressurser som næringsgrunnlag, anbefaler vi at kommunen samkjører planleggingen av mineralressurser i samfunnsdel og senere areal del med strategisk næringsplan og Saltenstrategien. Dette vil også løfte forvaltningen opp på regionalt nivå, noe som er formålstjenlig i forvaltningen av mineralressurser.

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Ine Cecilie Mork Olsen
seniorrådgiver

Åshild Grønlien Østmoe
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Åshild Grønlien Østmoe

Mottakere:

Steigen kommune

Rådhuset

8283 LEINESFJORD

Kopi til:

STEIGEN KOMMUNE Servicekontoret	
Løpenr.: 469/2019	Saksbeh. GS
24 OKT 2019	
Ar/saksnr. 19/420	Dok.nr. 17
Ark.kode 141	
Gradering	
Kopi til:	

Storgt. 38, Boks 103, 8001 Bodø
Telefon: 75 54 40 70
Telefax: 75 54 40 71
E-post: nordland@fiskarlaget.no
No 938 275 696

Steigen kommune

Bodø, 24.10.2019
Ark. 19/228-2-601.2/EK

HØRING PLANSTRATEGI MED PLANPROGRAM FOR KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL - UTTALELSE

Viser til høringsbrev datert 12.9.2019 om planstrategi for Steigen kommune med forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032. Høringsfrist er satt til 24.10.2019.

Nordland Fylkes Fiskarlag er positiv til at kommunen har igangsatt dette arbeidet slik at en får avklart hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere og fastsatt utfordringer, mål og strategi for den videre styring av kommunen.

Høringsdokumentet slår fast at Steigens næringsliv i hovedsak går godt. I kapittel 6.2. står det at *Det er stor aktivitet i sjøretta næringer, primært akvakultur der Steigen nå har hele verdikjeden etablert i kommunen. Det er investert mye i nye driftsbygninger i landbruket. Tjenester rettet mot disse næringene går derfor også godt. Videre står det at For de tradisjonelle fiskeriene er det tilbakegang i antall båter/kvoter, mye på grunn av dårlig rekruttering.*

Steigen er en middels stor fiskerikommune sammenlignet med andre nordlandskommuner og Nordland Fylkes Fiskarlag mener det bør nevnes at Steigen i dag har 44 registrerte yrkesfiskere og 30 fiskefartøy. Det er viktig at kommunen tilrettelegger slik at en beholder disse fiskerne og det bør iverksettes et program for å motivere til en økt satsing på fiskeri og at en i større grad utnytter ressursene i området. Det er positivt at kommunen vil vurdere mulige tiltak for rekruttering til primærnæringene, spesielt fiske.

Det er i Fiskeridirektoratets kartverktøy registrert tre fiskerihavner i Steigen; Helnessund, Røssøy og Nordfold. Her er det også fiskemottak, i tillegg er det mottaksanlegget i Dyping. Lokale mottaksstasjoner er avgjørende for fiskeriene og det bør stimuleres til at disse fortsatt kan driftes.

I kapittel 7 vurderes det fremtidige planbehovet og det slås fast at kommuneplanens arealdel for land og sjø er forholdsvis ny og kommunen ser ikke noe stort behov for en revidering av planen. Dette er også ut fra en vurdering av kommunens plankapasitet og økonomiske situasjon. I planstrategien heter det også at *Det kan i perioden oppstå et økt fokus på økende*

arealbehov for akvakulturnæringen, men dagens kommuneplan tilrettelegger fortsatt for noen nye lokaliteter. Det er også unntaksvis mulig å behandle søknader om dispensasjon fra kommuneplanen hvis det for eksempel kan begrunnes i ny teknologi og hvis ulemper for andre interesser blir små. Det foreslås videre at framtidig arealbehov på land og sjø drøftes i kommuneplanens samfunnsdel, slik at den kan være førende for neste revidering av kommuneplanens arealdel.

Nordland Fylkes Fiskarlag er generelt skeptisk til at fremtidige akvakulturlokaliteter planavklares gjennom dispensasjonsadgangen. Det er enkle saksbehandlingsprosesser med begrenset høring og involvering sammenlignet med arealplanprosesser, i tillegg til at dispensasjoner vanskeliggjør en helhetlig forvaltning. Det er heller ingen krav i dispensasjonsbestemmelsene i PBL til at tiltak som akvakultur skal konsekvensutredes. Vi ber om at kommunen sikrer fiskernes ressursområder dersom det åpnes for behandling av dispensasjonssøknader.

Sjøområdene i Steigen kommune er attraktive for både lokale fiskere og fiskere fra andre kommuner. Det er en forutsetning for fiskerinæringa at andre næringer og aktiviteter ikke går på bekostning av hav- og fjordmiljø, ville fiskebestander eller driftsgrunnlaget og lønnsomhet for fiskerne. Kommunen bør i samarbeid med de lokale fiskerne forsøker å legge arealmessige og andre forhold til rette slik at det blir mulig å fortsatt drive fiske i og utenfor kommunegrensen.

Planstrategien legger til grunn at godt utbygd infrastruktur kan være avgjørende for nyetableringer, men også for å beholde næringsliv og bosetting. Villfisk transporteres fra mottakene både med båt og bil, og sjømatnæringen i Steigen er avhengig av god infrastruktur. Fersk fisk har begrenset holdbarhet og er avhengig av effektiv transport fra distriktene og videre ut i markedene. Det bør jobbes videre for et optimalt transporttilbud av passasjerer og gods i Steigen og godt vedlikeholdte veier.

Marin forsøpling er en stor utfordring for miljø og samfunn. For å hindre at søppel kommer på avveie ber vi om at kommunen har fokus på og sikrer at det er gode og velfungerende søppelhåndteringssystemer, både i havner, mottaksstasjoner og ellers.

Fiskeridirektoratet har nylig kunngjort utbetalinger fra Havbruksfondet til kommunene og fylkeskommunene, og Steigen kommune vil motta et betydelig beløp. I denne sammenhengen viser vi til vårt brev datert 23.05.19 til kommunene i Nordland og fylkeskommunen der fiskarlaget oppfordrer kommunene til å bruke penger fra Havbruksfondet til å styrke næringslivet, herunder fiskerinæringen. Brevet følger for ordens skyld vedlagt. Nordland Fylkes Fiskarlag vi på nytt oppfordre Steigen kommune til å bruke deler av disse pengene til å styrke fiskerinæringen.

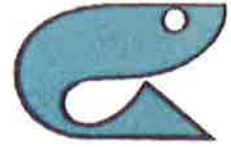
For øvrig anbefales det at det underveis i planarbeidet tas kontakt med Steigen- og Hamarøy Fiskarlag slik at fiskarlaget kan konsulteres og orienteres underveis i prosessen.

Med hilsen
NORDLAND FYLKES FISKARLAG

Steinar Jonassen

Elisabeth Karlsen
Elisabeth Karlsen

Kopi til
Steigen og Hamarøy Fiskarlag
Nordland fylkeskommune
Fiskeridirektoratet region Nordland
Fylkesmannen i Nordland

Til
Kommunene i Nordland
Nordland Fylkeskommune

Bodø, den 23.05.19
Ark. 18/257-2/548.4/SJ

TILDELING AV MIDLER FRA HAVBRUKSFONDET – LOKAL BRUK AV MIDLENE

Nordland Fylkes Fiskarlag viser til beslutning i Stortinget i 2015 om at det skal opprettes et havbruksfond. Beslutningen gikk ut på at fra og med 2016 skal 80 prosent av inntektene fra framtidig vekst i oppdrettsnæringen fordeles gjennom Havbruksfondet til kommunal sektor (kommuner og fylkeskommuner). Fordelingsnøkkelen i Havbruksfondet er at kommunene får 87,5 % og fylkeskommunene 12,5 % av det tilgjengelig beløpet.

Alle kommuner og fylkeskommuner, som i følge Akvakulturregisteret har klarerte lokaliteter for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret i sjøvann, får en respektiv andel av inntektene. Jo høyere andel av lokalitetskapasiteten den enkelte kommune/fylkeskommune står registrert med i Akvakulturregisteret, dess større andel av midlene som fordeles vil tilfalle dem. Det er Fiskeridirektoratet som er ansvarlig for utbetalingene. Fordeling av midlene skjer med bakgrunn i klarert lokalitetsbiomasse hvert år pr 1. september kl. 12.00. I oktober får kommunene og fylkeskommunene utbetalt pengene.

Etter det vi har erfart bruker kommunene de tildelte midlene til ulike formål i lokalsamfunnet. Hvordan Nordland Fylkeskommune bruker sine midler til kjenner en ikke til. Det er langt på vei forståelig at kommunene som ofte sliter med å få budsjettene til å gå opp bruker pengene til skoler, svømmebasseng, sykehjem m.v. eller de går inn i det ordinære driftsbudsjettet. Imidlertid er det også slik at den økende oppdrettsvirksomheten på kysten har en negativ effekt i forhold til den tradisjonelle fiskerinæringen. Næringens rammebetingelser har dermed blitt dårligere og det er mange eksempler på konflikter langs kysten mellom fiskeri og oppdrett. Det nevnes arealkonflikter, miljømessige utfordringer fra den daglige driften og ikke minst de negative konsekvensene som mangeårig bruk av avlusingsmidler har ført til. Særlig mener vi at dette har gått ut over rekefisket i svært mange fjorder på hele kysten.

Mange kommuner har de siste årene opplevd en sterk tilbakegang i antallet aktive fiskefartøy og fiskere. Denne utviklingen bør kommunene og Nordland Fylkeskommune være innstilt på å stoppe. Med mindre det iverksettes tiltak for å snu utviklingen vil den tradisjonelle

fiskerinæringen om få år være svært liten i mange kommuner. Dette vil få store negative konsekvenser for mange kystsamfunn. Nordland Fylkes Fiskarlag kan ikke forstå annet enn at dette er en utvikling som kommunene og fylkeskommunen ønsker å stanse.

På denne bakgrunn vil Nordland Fylkes Fiskarlag foreslå at kommunene avsetter en del av tilskuddet fra Havbruksfondet til næringsrettede tiltak innenfor den tradisjonelle fiskerinæringen både for å sikre rekruttering til yrket og for å styrke rammebetingelsene lokalt for den eksisterende fiskerinæringen. Eksempler på det kan være å yte økonomisk og annen bistand til yngre fiskere som ønsker å etablere seg med eget fartøy og at forholdene legges til rette med sikte på at fiskerne skal få en enklere hverdag. Mange steder er det også lokale ressurser som er lite utnyttet og her ser en for seg at kommunene kan bidra til å få i gang lokale fiskerier til beste for kommunens øvrige næringsliv som helt klart vil se ringvirkninger av en økende fiskeriaktivitet.

Det samme gjelder Nordland Fylkeskommune som vi ber om å etablere ordninger som kan bidra til å styrke fiskerinæringen i Nordland bl. a gjennom rekrutteringsordninger.

I denne sammenhengen vil en oppfordre til at det tas kontakt med det lokale fiskarlaget i kommunen og / eller Nordland Fylkes Fiskarlag for å få innspill og drøfte hvilke tiltak det er mest nødvendig å sette i verk og hva som kan sikre ikke minst at yngre fiskere både forblir i fiskeryrket og at nye kan rekrutteres inn i yrket.

Med hilsen
NORDLAND FYLKES FISKARLAG

Steinar Jonassen

Steigen kommune

8281 LEINESFJORD

Gunnar Svalbjørg

Vår dato: 25.10.2019

Vår ref.: 201910257-2

Arkiv: 323

Deres dato: 12.09.2019

Deres ref.: 19/420-6

STEIGEN KOMMUNE Servicekontoret	
Løpenr.: 4657/19	Saksbeh. 65
25 OKT 2019	
Ar/saksnr. 19/420	Dok.nr. 18
Ark.kode FE-141	
Gradering	
Kopi til:	

Saksbehandler:

Ingrid Johanna Verbaan

NVEs innspill - Varsel om oppstart - Planstrategi og planprogram for Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032

Vi viser til oversendelse av høringsdokumenter datert 13.09.2019.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er nasjonal sektormyndighet med innsigelseskompetanse innenfor saksområdene flom-, erosjon- og skredfare, allmenne interesser knyttet til vassdrag og grunnvann, og anlegg for energiproduksjon og framføring av elektrisk kraft. NVE har fått ansvar for å bistå kommunene med å forebygge skader fra overvann gjennom kunnskap om avrenning i tettbebygde strøk (urbanhydrologi) og veiledning til kommunal arealplanlegging.

Det er veldig bra at Steigen kommune i sitt videre planarbeid vil ha fokus på klimautfordringer, som er beskrevet i «6.7 Klima og miljø» i forslaget til planstrategi/planprogram.

Overvann

NVE kan se at det kan være en utfordring med overvann i Steigen kommune. NVE viser blant annet til «Klimaprofil Nordland» side 7: «Episoder med kraftig nedbør ventes å øke vesentlig både i intensitet og hyppighet, og som nevnt i avsnitt 1.2 om nedbør anbefales det inntil videre et klimapåslag på minst 40 % på regnskyl med varighet under 3 timer. Utfordringene med overvann ventes å bli større enn i dag, og det er derfor viktig å ta hensyn til dette i overvannsplanleggingen...».

Under henvisning til «6.7 Klima og miljø» i forslaget, kan det evt. vurderes/utarbeides en kommunedelplan for overvann, som fremmer ulike klimatilpasningstiltak og som kan implementeres i en evt. ny hovedplan for vann og avløp.

Konklusjon

Steigen kommune ligger innenfor et område hvor det forventes både mer og mer intens nedbør. Det anbefales derfor at kommunen tas hensyn til spesifikt overvannshåndtering i det videre planarbeidet.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen, 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVE har ikke ytterligere merknader.

Med hilsen

Knut Aune Hoseth
regionsjef

Ingrid Johanna Verbaan
seniorrådgiver

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Nordland

Vår dato:

23.10.2019

Vår ref:

2019/6002

Deres dato:

Deres ref:

Steigen kommune
Rådhuset
8281 Leinesfjord

Saksbehandler, innvalgstelefon

Lill Hildonen, 75531628

STEIGEN KOMMUNE	
Servicekontoret	
Løpenr. 4688/19	Saksbøt. ES
28 OKT 2019	
Ar/saksnr. 19/420	Dot.nr. 19
Ark.kode FE-141	
Gradering	
Kommuneplanens	

Uttalelse til planstrategi med planprogram - Kommuneplanens samfunnsdel 2020 – 2023 - Steigen kommune

Det vises til oversendelse av 12.09.2019 i forbindelse med høring av planstrategi og forslag til planprogram for kommuneplanens samfunnsdel.

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 har fylkeskommunene og kommunene fått økt handlingsrom og større ansvar for å sikre nasjonale og vesentlige regionale interesser i planlegging.

Det er også fastsatt at FNs bærekraftsmål skal utgjøre en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen. Disse ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng. Disse målene gjelder for alle land og skal fungere som et veikart for den globale innsatsen for en bærekraftig utvikling gjennom å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

Fylkeskommuner og kommuner er nøkkelaktører i å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og realisering av bærekraftmålene i Norge. For det første som ansvarlig planmyndighet. For det andre som forvalter av velferdstjenester, sosiale og fysiske infrastruktur som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter.

Den kommunale planstrategien er et overordnet planverktøy som skal gi politisk prioritering av planinnsatsen og skal omhandle langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunen som samfunnsutvikler og kommunen som tjenesteleverandør.

Planstrategiprosessen bør også bli en anledning for kommunestyrene til å diskutere om kommunen har forutsetninger for å møte fremtidens utfordringer alene, eller om kommunen heller bør bygge en større og sterkere kommune sammen med nabokommuner

Diskusjonen om utfordringene bør bygge på et mest mulig oppdatert kunnskapsgrunnlag og vi legger derfor ved lenker til en del nyttige databaser som kommunen kan benytte i arbeidet med kunnskapsgrunnlag og utfordringsbilde.

E-postadresse:
fmnopost@fylkesmannen.no
Sikker melding:
www.fylkesmannen.no/melding

Postadresse:
Postboks 1405,
8002 Bodø

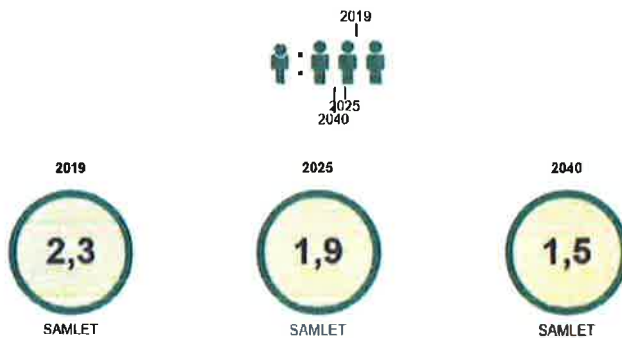
Besøksadresse:
Statens Hus
Moloveien 10

Telefon: 75 53 15 00
www.fylkesmannen.no/no

Org.nr. 974 764 687

Steigen er en mindre kystkommune med ca. 2500 innbyggere. Kommunen har hatt en befolkningsnedgang på 15 % siste 20 år. En framskrivning av den demografiske utviklingen viser at andelen eldre i forhold til personer i arbeidsfør alder vil øke i befolkningen i årene fremover:

Figur 1. Utdrag Ny kommune»

Denne figuren viser antall personer i arbeidsfør alder i forhold til to ulike grupper av eldre i 2019, 2025 og 2040. Arbeidsfør alder er 20-66 år, mens de eldre aldersgruppene er 67 år og over. Dette vil på sikt gi store utfordringer på pleie- og omsorgssiden hvor tjenestebehovet vil øke i årene fremover.

Pleie og omsorg

Anslått framtidig tjenestebehov i årsverk per 1000 innbyggere 20-66 år.

	2017	2025	2040
SAMLET	67	81	117
LANDSGJENNOMSNITT	44	49	66
STEIGEN	67	81	117

Figur 2. Utdrag «Ny kommune»

Steigen kommune ble i 2018 meldt ut av ROBOK etter en systematisk jobb med økonomistyring og gode inntekter fra Havbruksfondet. Netto driftsresultat ble snudd fra en negativ trend til positivt (9,3%). Handlingsrommet er fortsatt lite med disposisjonsfond (1 %) og en høy gjeldsgrad (98 %). Generelt er små kommuner med små økonomier sårbare for uforutsette svingninger i utgiftene.

Fylkesmannen viser i tillegg til regjeringens [Meld. St. 18 \(2016 – 2017\) Melding til Stortinget Berekraftige byar og sterke distrikt](#) som ble lagt fram 17.02.2017. I meldingen introduserer regjeringen mål for regional- og distriktpolitikken. Målet er regional balanse gjennom vekstkraft, likeverdige levkår og bærekraftige regioner i hele landet. Alle kommuner kan påvirke lokal vekstkraft. Et variert boligmarked, tilgang på kommersielle tjenester og inkludering av tilflyttere er viktige innsatsområder for å møte demografiske endringer.

Den 18.10.2019 la Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger fram en ny melding om framtidens distriktpolitikk [Meld. St. 5 \(2019–2020\) Levende lokalsamfunn for fremtiden — Distriktsmeldingen](#)

Regjeringen legger vekt på å styrke kommuneplanens samfunnsdel, slik at kommunene blir bedre i stand til å løse sine oppgaver som samfunnsutvikler. Gjeldende samfunnsdel er vedtatt i 2006 og det er besluttet å revidere den. Samfunnsdelen må være godt forankret, overordnet og samlende for kommuneorganisasjonen. Den må peke ut en retning både for planleggingen og virksomheten i sektorene, for arealplanleggingen og for økonomiplanen.

Vi ser at planstrategien ikke legger opp til revisjon av kommuneplanens arealdel. Samfunnsdelen bør likevel inneholde en arealstrategi, jf. nasjonale forventninger til helhetlig planlegging (kap. 1, om planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling). Til grunn for dette bør det foreligge et arealregnskap som kan sammenholdes med forventa behov framover. Dette innebærer at det bør foreligge en oversikt over tilgjengelige utbyggingsmuligheter til ulike formål som sees i sammenheng med forventet befolkningsutvikling (jf. kap. 6 i [rundskriv T-1492 – «Kommuneplanprosessen – samfunnsdelen – handlingsdelen»](#)).

Planlegging for reduserte utslipp av klimagasser og klimatilpasning

Det går fram av planstrategien at klima- og energiplanen er fra 2009, og at revisjon skal gjennomføres i forbindelse med utarbeiding av kommuneplanens samfunnsdel. Vi kan imidlertid ikke se at dette er noe prioritert tema i oversikten over viktige tema i kommuneplanarbeidet, ut over at klimatilpasning er særskilt nevnt her.

I henhold til statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning skal dette være tema i kommunenes overordnede planlegging, jf. [retningslinjenes](#) pkt 3. Det foreligger nå forbedret statistikk og verktøy for beregning av kommunale utslipp og effekt av tiltak, inkludert konsekvenser av arealbruksendringer. Vi vil derfor oppfordre kommunen til at kunnskapsgrunnlaget for samfunnsdelen oppdateres med en analyse som både viser utslipp fra ulike sektorer i kommunen, og klimafotavtrykket fra kommunens egen virksomhet. Dette vil være nødvendig som grunnlag om kommunen skal følge opp kravet som planretningslinjene stiller. Det går også bl.a. fram av nasjonale forventninger at FN's bærekraftsmål skal ligge til grunn for samfunns- og arealplanleggingen, og at planarbeidet skal bygge på oppdatert kunnskapsgrunnlag.

Vi er kjent med at det er etablert et interkommunalt plan- og klimanettverk i Salten. Samarbeid om kunnskapsgrunnlaget for klima- og energiplanlegginga bør vurderes i denne sammenhengen. Det er bl.a. grunn til å forvente at kostnader knyttet kjøp av konsulenthjelp til å få utført analyse av kommunalt klimafotavtrykk vil kunne reduseres på denne måten (jf. www.klimakost.no).

Landbruk og reindrift

Nasjonale og regionale føringer og mål

De nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging peker på at et bærekraftig velferdssamfunn er avhengig av at det skapes verdier og arbeidsplasser i hele landet. Regjeringen vektlegger at kommunene legger til rette for vekst i sysselsetting og produksjon i grønt og bærekraftig næringsliv. Primærnæringene innenfor landbruket (jordbruk, reindrift og skogbruk) er sentrale her.

Fra dagens regjering og Storting er det en tydelig holdning til at jordvernet skal vektlegges i større grad enn tidligere. Nasjonal jordvernstrategi ble i 2015 vedtatt av Stortinget med klare forventninger om å redusere omdisponering av dyrket jord og dyrkbar jord. Målet er at årlig omdisponering av disse jordbruksressursene ikke skal overstige 4000 dekar. Strategien ble i forbindelse med statsbudsjett for 2019 oppdatert og viderefører i stor grad de samme forventningene, i tillegg til to nye tiltak.

I slutten av 2018 sendte landbruks- og matministeren ut et brev til fylkesmennene for å klargjøre jordvern som nasjonal eller vesentlig regional interesse i kommunenes planlegging. Brevet viser tydelig hvilke vurderingskriterier som er aktuelle når Fylkesmannen skal fremme innsigelser med bakgrunn i jordvern.

For Nordland har Fylkesmannen fulgt opp de nasjonale målsettingene og vedtatt en «*Strategisk plan for jordvern i Nordland*». Denne planen beskriver hvordan forvaltningen, og særlig kommunene, skal følge opp jordvernhensynet i arealplanleggingen. I vår strategiske plan har vi som mål at det ikke skal omdisponeres mer enn 200 daa dyrka og 200 daa dyrkbar jord i Nordland per år. Helst bør årlig omdisponering være lavere enn dette.

Jordbruk og skogbruk

For å nå sentrale og regionale mål forventer vi at kommunen gjør gode faglige vurderinger av alternative arealer. Jordvern må også vektlegges i større grad enn tidligere i alle planprosesser for å unngå unødvendig omdisponering.

Kommunene er den viktigste jordvernmyndigheten. Plan- og bygningsloven og jordloven, med blant annet § 8 om driveplikt, er verktøy som kommunen kan bruke for å nå målet om å redusere tap av matjord. Som lovverk kan de også bidra til langsiktige og forutsigbare rammevilkår for landbruksnæringen. Vi anbefaler derfor at landbruket blir såpass konkret behandlet i samfunnsdelen at planprogrammet sier noe om behovet for eventuelle utredninger. Dette omfatter eventuelle jordvernutfordringer, landbruket sine langsiktige behov for produksjonsareal og om det er spesielt tilrettelagt for utvikling av nye næringer innenfor landbruket. Steigen kommune er en av de største jordbrukskommunene i Nordland. Steigen kommune sin holdning til landbruket må synliggjøres som et sentralt tema i kommuneplanens samfunnsdel. Dette har å gjøre med at denne delen fastsetter mål og strategier for utviklingen i kommunen, samtidig som den legger politiske premisser for arealdelen.

I arbeidet bør kommunen se landbruksnæringen sin verdi og muligheter i sammenheng med sysselsetting og bosetting, men også når det gjelder å opprettholde kulturlandskapet, det biologiske mangfoldet og matproduksjon. Godt planarbeidet vil legge til rette for at landbruksnæringen har gode og langsiktige rammevilkår slik at vi når nasjonale målsettinger om økt matproduksjon i takt med befolkningsvekst.

Steigen kommune har et produktivt skogareal på ca. 130.000 dekar, hvorav skogreist areal utgjør ca. 43.000 dekar. Det skogreiste arealet består i hovedsak av norsk gran, som vokser godt med god kvalitet. I dag kan det hogges ca. 20.000 m³ årlig i Steigen kommune. I tiden fremover vil dette øke til 60.000 m³ årlig. Steigen er et område hvor eksport av skogsvirke i stor grad må utføres med båt. Noe som krever kaianlegg med gode lagringsmuligheter. Likeledes vil det kreve at det offentlige veinettet er av en standard som takler tømmervogntog 24 meter lange og 60 tonn totalvekt. Skogen er en viktig del av løsningen på klimautfordringene fremover, og representerer på fylkesnivå et betydelig karbonlager og opptak av CO₂.

Reindrift

I følge regjeringens veileder Reindrift og planlegging etter plan og bygningsloven punkt 4.3.3 skal kommunen vurdere reindriften mulige innvirkning på kommunens samfunnsutvikling. Kommuneplanens samfunnsdel er ett viktig dokument som legger føringer for framtidige prioriteringer og strategier. Prioriteringer og strategier er nødvendig for å sikre arealgrunnlaget for reindrift og reindriften sameksistens med andre næringer, lokalt, regionalt og nasjonalt. Eksempler her er at ressursgrunnlaget ikke skal forringes, og at kommunen legger til rette for næring og industri som kan og vil bidra til at reindriften fortsatt kan eksistere i kommunen. Samfunnsdelen kan ta for seg samspillet mellom ulike næringer, og hvordan kommunen kan være en pådriver for god dialog og samhandling mellom ulike næringer og interesser. I denne sammenhengen kan det også være naturlig å omtale samhandling og dialog mellom landbruk og reindrift, for å forebygge konflikter.

Gjennom kommuneplanens samfunnsdel kan kommunen lage arealpolitiske retningslinjer som legger føringer for arealdisponeringer i arealdelen. Her bør reindrift inngå som et tema, hvor kommunen tar stilling til hvordan viktige reindriftsinteresser skal tas hensyn til i planleggingen. Reindriften har stor betydning for samisk kultur og samfunnsliv, og har uvurderlig verdi som språk-, kultur-, identitets- og næringsaktør i samiske områder. Kommunal planlegging som ivaretar reindriften og bidrar til videreutvikling av reindriften basert virksomhet, vil være positivt for samisk språk og kultur i kommunen.

Oppvekst og levekår for barn og unge

Vi finner det positivt at kommunen skal lage en oppvekstplan, jf. kap. 9 *Planstrategi*, der det går fram at den skal inngå i kommuneplanens samfunnsdel. I den forbindelse bør kommunen vurdere å lage en helhetlig oppvekstplan som ivaretar alle barn fra fødselen av, og som omfatter hele utdanningsløpet - fra barnehage til og med videregående opplæring. Den bør omfatte kulturskole og fritidstilbud for barn og unge. I tillegg bør barnevernområde dekkes, samt kommunens tiltak mot barnefattigdom. Her nevner dere selv at det er viktig med tverrfaglig oppfølging og tidlig innsats spesielt for sårbare grupper.

Når man skal planlegge for og med barn og unge på ulike områder er det viktig å ha oppdatert kunnskap om dem. Steigen kommune har gjennomført *Ungdataundersøkelse* i 2019, jf. <http://www.ungdata.no/Fylker-og-kommuner/Nordland/Steigen>. Resultatene bør kommunen bruke som en del av kunnskapsgrunnlaget i planleggingen.

Også svar fra *Elevundersøkelsen*, som ligger på <https://skoleporten.udir.no/> og som årlig gjennomføres for elever på 7. og 10. klassetrinn, kan bli brukt som kunnskapsgrunnlag i samfunnsplanlegginga. Undersøkelsen forteller noe om hvordan elevene opplever skolen på ulike områder.

Når det gjelder medvirkning, jf. kap.10.4, forstår vi det slik at intensjonen å få til medvirkning også for ungdom bl.a. gjennom oppsatte møtepunkter. Barn og unges medvirkning er viktig å tenke på også i kommuneplanarbeidet. Dette må da skje ved særlig tilrettelegging for barn og unge gjennom åpne prosesser, tidlig medvirkning og bred involvering. Kommunens ungdomsråd, skolens elevråd og barn- og unges talsperson er viktig i den sammenheng. Vi ser at det ikke er utarbeidet en klar plan for hvordan medvirkningsprosessene for barn og unge skal foregå, og anbefaler at dette blir tatt høyde for.

Fylkesmannen kjenner til kommuner som har benyttet seg av *MED ungdom i fokus* – <http://ungdom.com/> - som blant annet har som oppgave å bidra til gode prosesser i planlegging ved gjennomføring av medvirkningsarbeid for barn og unge. Denne gruppas arbeid har sitt utspring i Barnekonvensjonen. Se også regleringens nettsted: <https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/Verktoy/lokaldemokrativedlederen/kommunen-og-innbyggerne/med-ungdom-i-fokus/id2617156/>

Kommunen har identifisert at ei stor utfordring er eldre og dårlig vedlikeholdte bygninger og anlegg. Sammenhengen mellom et godt fysisk og psykisk læringsmiljø, et godt læringsresultat og god helse og trivsel, er godt kjent og dokumentert. I tillegg er dette viktig i det forebyggende arbeidet for god helse i et langt livsløp. Her bør kommunen sette opp en plan for å ivareta også det fysiske leke- og læringsmiljøet i planperioden. Vi viser til Nasjonale anbefalinger, råd og pakkeforløp om miljø og helse som særlig har fokus på barnehager og skoler jf. <https://www.helsedirektoratet.no/tema/miljo-og-helse>.

Arbeidet med *Helsefremmende skoler og barnehager* er et viktig, forebyggende arbeid som bygger på og er forankret i opplæringsloven og folkehelseloven. Fylkesmannen har registrert at Steigen er med på denne satsingen i regi av Nordland Fylkeskommune jf.

<https://www.nfk.no/tjenester/folkehelse/barn-og-ungdom/>. Det er viktig at Steigen har en plan for hvordan dette arbeidet skal følges opp, og ikke bare blir en plakate på veggen.

Noen av utfordringene er kvalifisert personale/fagfolk både i skoler og barnehager, samt behov for kontinuerlig pedagogisk utvikling i oppvekstsektoren. Kommunen må være oppmerksom på hvilke muligheter som ligger for kompetanseheving på området. Her finnes det ulike muligheter både i regi av Utdanningsdirektoratet, se <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/nasjonale-satsinger/ny-modell-for-kompetanseutvikling-i-skole/> - og Nord universitet. Eventuelle tilskuddsordninger til satsinger for barnehager og skoler blir fortløpende langt ut på våre nettsider.

Universell utforming, likestilling og boligsosiale hensyn

Fylkesmannen vil også be om at prinsippene om tilgjengelighet og universell utforming gjøres gjeldende i all planlegging, slik at samfunnet og de fysiske omgivelser tilrettelegges for alle og gir like muligheter for samfunnsdeltakelse.

I den nasjonale strategien Bolig for velferd (2014-2020) fastsettes nasjonale mål og prioriterte innsatsområder for det boligsosiale arbeidet. Nettstedet veiviseren.no viser hvordan kommunen kan jobbe med Bolig for velferd i det praktiske.

Fylkesmannen viser til at kommunenes ansvar for å bistå vanskeligstilte på boligmarkedet er hjemlet i flere lover og bestemmelser. Men for å sikre effektive og helhetlig innsats på området, er det viktig at kommunen løfter fram boligpolitiske og boligsosiale hensyn i sin overordnede planlegging på tvers av sektorer.

Kommunen sitter på mye oppdatert informasjon om boligsosiale forhold som de har kartlagt gjennom arbeidet med boligsosial plan – som de tidligere har fått tilskudd fra FMNO v/ SVA for å utarbeide (plan vedtatt i september 2019). Hovedtrekk i utfordringsbilde fra boligsosial plan kunne med fordel vært referert til i planstrategien, når de snakker om befolkningsutviklingen generelt - fordi omfang og variasjon i utfordringsbilde som de beskriver, vil kreve en del innsats i en kommune med totalt 2576 innbyggere (pr 2019). Det pekes i planstrategien på at utfordringene nå på det

boligsosiale feltet handler om å gjennomføre tiltakene i boligsosial plan (side 11). Samtidig foreslås det i planstrategien (side 17), at det i tillegg til boligsosial plan og rullering av samfunnsdelen, også skal utarbeides en ny boligpolitisk plan, ny plan mot vold i nære relasjoner, ny bosettings og integreringsplan for flyktninger, samt at ny plan for oppvekst skal inngå i samfunnsdelen. Videre skal rusmiddelpolitisk handlingsplan, helse og omsorgsplan samt handlingsplan for folkehelse revideres. Steigen kommune berømmes for å jobbe godt med det boligpolitiske og velferdspolitiske feltet her. De har foretatt en grundig kartlegging av boligsosiale utfordringer, og de har ambisjoner om ytterligere planer som tangerer området. Spørsmålet er nå mer om det er mulig å se de ulike velferdspolitiske områdene mer i sammenheng når de nå skal utarbeide ny samfunnsdel? Poenget er at dersom de nå ser at de har utfordringer mht å gjennomføre tiltakene i boligsosial plan, så kan man kanskje anta at de kartlagte husholdene med boligsosiale utfordringer, er mange av den samme husholdene som vil danne grunnlag for en del av de andre overnevnte planene? I planstrategien på side 9 opplyses det at den strategiske planleggingen i Steigen tar sikte på å utvikle tjenestetilbudene særlig rettet mot barn og unge samt de eldre. Samtidig er det gjennom arbeidet med boligsosial plan kartlagt inntil 44 husstander innenfor alle målgrupper på det boligsosiale feltet (barnefamilier, unge voksne, vanskeligstilte i overgangsfaser, rus/psykiatri, flyktninger, eldre, bostedsløse, økonomisk vanskeligstilte og funksjonshemmede) med omfattende behov for veiledning og praktisk bistand, hvorav en del av disse husstandene ikke bor tilfredsstillende i dag. Det viktige for Steigen kommune, med den store bevisstheten de har rundt å integrere boligsosiale hensyn i den helhetlige kommunale planleggingen, er kanskje å kostnadsberegne de mest sentrale tiltakene og beslutte hvilke tiltak som antas å gi best mulig effekt for innbyggerne og kommunen i utøvelsen av det velferdspolitiske arbeidet?

Helse og omsorg

Kommunene har plikt til å fremme befolkningens helse, trivsel og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen. Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt. Se lov om folkehelse for en utdyping av de forpliktelser kommunen har.

Kommunene skal ha nødvendig oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som kan virke inn på denne, jf. Lov om folkehelse § 5. Oversikten skal være skriftlig og identifisere folkehelseutfordringene i kommunen, herunder vurdere konsekvenser og årsaksforhold. Kommunen skal være særlig oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller. Oversikten må oppdateres årlig med tanke på hvilke faktorer det er nødvendig å følge spesielt med på og om utfordringene endrer seg, slik at tiltak settes inn der utfordringene for kommunens befolkning er. Oversiktsdokumentet er et viktig grunnlagsdokument for utarbeidelse av samfunnsdelen av kommuneplanen.

Folkehelseinstituttet utarbeider hvert år folkehelseprofiler for kommuner, bydeler og fylker. <https://fhi.no/folkehelseprofiler> På folkehelseinstituttet sine nettsider finnes det brukerveiledninger på ulike befolkningsundersøkelser som er nyttige i utarbeidelsen av oversiktsdokument over helsetilstand og påvirkningsfaktorer. I tillegg til folkehelseprofilene, er lokal kunnskap fra helsetjenesten og andre sektorer viktig å inkludere i kommunens oversiktsdokument.

§6 i samme lov omtaler kommunens forpliktelser for å bruke oversikten som grunnlag for arbeidet med kommunens planstrategi. En drøfting av kommunens folkehelseutfordringer bør inngå i strategien, jf. plan- og bygningsloven § 10-1. Aktuelle spørsmål/vurderinger og tips:

- Har kommunen god nok kunnskap på de områder som innebærer de største utfordringene?
- Danner oversikten grunnlag for planstrategien?
- Helsedirektoratet har utviklet et praktisk hjelpemiddel til kommunenes tverrsektorielle folkehelsearbeid; [Veivisere i lokale folkehelse tiltak](#). Veiviserne utgjør en kunnskapsbase og faglig plattform for lokalt forebyggende arbeid og skal være en hjelp til kommunen for å gjøre folkehelsearbeidet kunnskapsbasert og systematisk.
- kommunetorget - www.kommunetorget.no

Vi viser for øvrig til [Leve hele livet](#) – En kvalitetsreform for eldre, som starter 01.01.2019. Målet med denne reformen er at alle eldre skal få bedre hjelp og støtte til å mestre livet.

I kapittel 6.3 i høringsutkastet er Helse, omsorg og forebygging og folkehelse omtalt. Det er positivt at det foregår en ny kartlegging av helsetilstand samt beskyttelsesfaktorer og risikofaktorer i Steigen kommune. Ut fra denne kartleggingen bør kommunen velge ut de faktorer som er spesielt viktig å følge med på, oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer skal være løpende. Det er viktig at kommunen er særlig oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

Steigen kommune påpeker i høringsutkastet at folkehelsearbeidet har ligget nede siden 2017, men at folkehelsekoordinator i 50% stilling nå er på plass.

Fylkesmannen vil minne om at folkehelse berører alle sektorer og det er derfor viktig at alle sektorer bidrar i planlegging og gjennomføring av folkehelsearbeidet. Det er nødvendig med bred forankring, folkehelse angår hele befolkningen og har betydning for helsetilstanden i kommunen i mange år framover.

Med hilsen

Egil Johansen (e.f.)
Kommunal- og beredskapsdirektør

Lill Hildonen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Nordland fylkeskommune Postmottak Fylkeshuset 8048 Bodø

Steigen kommune

Att:

8283 LEINESFJORD

Uttalelse til melding om Planstrategi for Steigen kommune med planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2020 - 2032

Vi viser til deres brev datert 12.9.19 med oversendelse av planstrategi og planprogram for oppstart av arbeide med kommuneplans samfunnsdel, samt høring av planprogrammet.

Fiskeridirektoratet region Nordland takker for å bli invitert til å få ta del i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel. Vi mener Steigen kommune har lagt opp til en ryddig, god og demokratisk prosess for utarbeiding av kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032.

Fiskeridirektoratets mål, rolle og arbeidsoppgaver

Fiskeridirektoratet er myndighetenes rådgivende og utøvende organ innen fiskeri- og havbruksforvaltning i Norge. Vår oppgave når det gjelder arealforvaltning er å sikre eksistens og utviklingsmuligheter for marine næringer - fiskeri og akvakultur - herunder å ta vare på marint biologisk mangfold. Dette oppnås best ved å tilstrebe en balansert og bærekraftig utnyttelse av kystsonen.

Fiskeridirektoratets regionkontorer har som en viktig oppgave å medvirke i kommunal planlegging etter plan og bygningsloven når fiskeri- og havbruksinteresser i kyst- og sjøområder berøres, deriblant avgi uttalelse i dispensasjonssaker etter lovens kapittel 19.

Innsigelse

Fiskeridirektoratet har innsigelseskompetanse på vegne av fiskeriinteressene. Som statlig myndighet kan Fiskeridirektoratet fremme innsigelse i spørsmål som er av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning for vårt saksområde. Det er opp til Fiskeridirektoratets regionskontor å avgjøre om et spørsmål er av nasjonal eller vesentlig regional betydning.

Retten til å fremme innsigelser på vegne av havbruksinteressene ligger i dag hos fylkeskommunene. Fiskerimyndighetene skal imidlertid komme med innspill også i tilknytning til akvakultur i ordinære kommunale planprosesser.

Om planområdet

Steigens geografiske plassering har gjennom tidene gitt rikelig tilgang på havets ressurser. Fiskeri er fremdeles en viktig næring for Steigen selv om det har vært en tilbakegang i antall fartøy og fiskere de siste årene.

I fiskermanntallet er det per dags dato 33 yrkesfiskere (blad B) i kommunen og 11 deltidfiskere (blad A). I tillegg drives det utstrakt fritids- og turistfiske; en nærings som er i vekst på nasjonalt nivå og som i Steigen har fått økende betydning de siste årene. I Steigen er akvakulturnæringen representert med bedrifter som omfatter alle i produksjonsprosessen. Akvakulturnæringen er en betydelig aktør i kommunen både direkte, i form av sysselsetting og skatteinntekter, men også i form av avledet virksomhet som oppdrag fra servicenæringer, underleverandører m.v.

Generelt om planlegging i kystsonen

I Regjeringens veileder (

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kommuneplanprosessenssamfunnsdelen/id679401/>) (kap. 2.2) heter det;

«Et viktig prinsipp i ny plan- og bygningslov er at det skal være sterkere kobling mellom samfunnsdel og arealdel. Samfunnsdelen skal gi føringer for kommuneplanens arealdel, for eksempel folketalls- utvikling og utbyggingsmønstre. Arealdelen skal være et kartmessig bilde av prioriteringer og satsinger i samfunnsdelen, samtidig som kommunens arealressurser og infrastruktur påvirker utviklingsmulighetene.»

Veilederen er fra 2012, men anses å være like aktuell i dag hva angår ovennevnte.

Av tildelingsbrevet for Fiskeridirektoratet for 2019 heter det under avsnittet om marin arealforvaltning.

«For at potensialet for sjømatproduksjon fra norske kyst- og havområder kan utnyttes på en bærekraftig måte, skal Fiskeridirektoratet bidra til at fiskeri- og havbruksnæringens interesser blir ivaretatt i plan- og arealprosesser. Dersom innsigelser fremmes, er det viktig at disse er solid faglig underbygd. Det skal i størst mulig grad arbeides for sameksistens mellom sjømatproduksjon og annen næringsvirksomhet i kyst- og havområdet.»

Under regjeringens langsiktige mål og strategier står blant annet følgende:

«Regjeringen vil legge til rette for forutsigbar og bærekraftig vekst i havbruksnæringen i tråd med Meld. St. 16 (2014-2015) Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett og Innst 361 S (2014-2015). Rammene som legges for næringen,

skal gi mulighet for en økning av produksjonen i et langt perspektiv, innenfor rammer som er akseptable for miljøet.»

Fiskeri- og havbruksnæringen er viktige brukere av sjøareal. Kommuneplanlegging legger premissene for denne bruken. Å sikre tilstrekkelige arealer for utviklingen av fiskeri- og havbruksnæringen gjennom aktiv deltagelse i planleggingsprosesser, er derfor et prioritert område for fiskerimyndighetene. I regjeringens veileder uttales det at samfunnsdelen skal gi føringer for kommuneplanens arealdel. Det er derfor viktig å få lagt tydelige føringer for bevaring av eksisterende næring, og tilrettelegging for utvikling innen fiskeri- og havbruksnæringen, i samfunnsdelen, slik at en har noe å bygge videre på i arbeidet med arealdelen. For Steigen kommune, som vedtok arealdelen i juli 2016, vil samfunnsdelen måtte utarbeides på en måte som samsvarer med arealdelen, og slik at prioriteringer i samfunnsdelen er å kjenne igjen i arealplankartet.

I kommuneplanens samfunnsdel bør det defineres arealstrategier der fiskeri- og havbruksnæringa nevnes som konkrete bevarings- og satsningsnæring. Arealstrategiene bør være i tråd med både nasjonale forventninger for kommunal planlegging, samt de arealpolitiske retningslinjene for Nordland fylke, om å bygge inn fleksibilitet i planen.

Hentet fra heftet «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023» vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019 heter det blant annet (Under overskriften «Ressursbasert næringsutvikling» (kap. 2.4)):

«Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping og arbeidsplasser basert på havets ressurser, og for forutsigbar og bærekraftig vekst i oppdrettsnæringen. Regjeringen prioriterer også arbeidet for rent hav og en lønnsom utvikling av havbruksnæringen. Fylkeskommunal og kommunal planlegging er viktig for å sikre fiskeri- og havbruksnæringenes langsiktige arealbehov, samtidig som andre samfunns- og miljøinteresser blir ivaretatt. ...»

Under kapittel 8 i Fylkeskommunens hefte «Arealpolitikk i Nordland», med arealpolitiske retningslinjer står følgende:

I kystsonen skal det være en samordnet og helhetlig arealdisponering, der land og sjø ses i sammenheng.

Av Fylkeskommunens arealpolitiske retningslinjer vil vi trekke frem følgende, som er særlig relevant for interessene Fiskeridirektoratet skal ivareta i planprosesser:

- a) Kommunene bør i kommuneplanens arealdel planlegge hele kommunens sjøareal.
- b) Kommunene oppfordres til å utarbeide interkommunale kystsoneplaner som avklarer og vurderer arealbruken i dag og i framtida.
- c) Planlegging i sjø og på land må ses i sammenheng, og avklare ferdsel, farleder, fiske, akvakultur og natur- og friluftsområder.
- d) Planleggingskonteksten i kystsonen er kompleks og dynamisk. Kunnskapsgrunnlaget er under utvikling på flere områder. Det gjør det viktig både å avklare arealbruken samtidig som det bygges inn fleksibilitet i planene.

j) Arealplanlegging på alle nivå må sikre at akvakulturnæringen får tilstrekkelige og tilfredsstillende arealer til en bærekraftig produksjon.

k) I gyte- og oppvekstområder for fisk skal det ikke igangsettes virksomhet som kan skade disse områdene. Hensynet til marint biologisk mangfold skal vektlegges i forvaltningen. Slike områder, samt viktige fiskeområder skal avsettes i kommuneplanen.

Fiskeridirektoratet region Nordland vil også understreke betydningen av at fiskarlag lokalt, havbruksaktører, fiskeindustri og tilknyttede næringer deltar i planleggingsprosessen, og gis anledning til å definere og dokumentere sine interesser når det kommer til fremtidig utvikling av næringsvirksomhet.

Fiskeridirektoratet ser frem til å delta i det videre arbeidet med utarbeidelsen av kommuneplanens samfunnsdel for Steigen kommunep.

Med hilsen

Håvard Dekkerhus
seksjonssjef

Per Sagen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Steigen kommune

8283 LEINESFJORD

Innspill til planstrategien for Steigen

Vi viser til tilsendt utkast til planstrategi og kommer med noen konkrete innspill:

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel skal behandle langsiktige utfordringer og strategier i kommunen. Friluftsliv er viktig for svært mange. Det er den aktiviteten, på tvers av klasse og alder, som aktiviserer flest. Utøvelse av friluftsliv er viktig for folks livskvalitet, livsmestring og bolyst. Mange praktiske ferdigheter, immateriell kulturarv, lokalkunnskap og lokal tilhørighet videreføres og forsterkes i dag i stor grad kun gjennom friluftsliv. Videre er naturopplevelse og friluftsliv den viktigste driveren for at turister velger å oppsøke vår region. Samtidig kan målrettet satsing på friluftsliv som nærmiljøaktivitet og nærferieform, bidra til å redusere klimaavtrykket til egen befolkning. Det er også viktig å være bevisst på at friluftsliv er en av få arenaer hvor folk i dag ivaretar og utvikler kompetanse som er avgjørende når viktige samfunnsfunksjoner faller bort og derfor viktig for å bygge robuste lokalsamfunn (for eksempel det å holde seg tørr og varm, ferdsel uten bruk av motor, høsting, varme og matlaging uten bruk av strøm osv). Derfor ber friluftsrådet kommunen om å:

Legge inn friluftsliv som et viktig strategisk virkemiddel i utviklingen i kommunen og omhandle dette når samfunnsdelen av kommuneplanen vurderes og/eller revideres.

Kommuneplanens arealdel

Arealplanen skal i prinsippet legge føringer for all arealbruk i kommunen. Tilgang på arealer er avgjørende for utøvelse av friluftsliv. Friluftsliv er svært viktig for folks livskvalitet, helse og kulturell forankring og dermed en viktig interesse i arbeidet med arealplanen. For å avklare friluftslivets arealinteresser, ber friluftsrådet kommunen om å:

Legge inn revisjon av kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i planstrategien

Kunnskapsbasert forvaltning er et viktig prinsipp i arealplanleggingen. Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder er verktøyet for å dokumentere og verdivurdere friluftslivets arealinteresser. Kartleggingen er også nyttig i dispensasjonssaker, utbyggingssaker og for å vurdere behovene for kjøp eller avtalefestet bruk av områder til friluftsliv. I Saltens ble arbeidet med denne kartleggingen avsluttet i 2012. Alle kommunene er kartlagt. På grunn av endringer i arealbruk/disponering, folks friluftsvaner, besøkende og ny kunnskap må disse kartleggingene revideres med jevne mellomrom. Friluftsrådets vurdering er derfor at de fleste kommunene i regionen bør revidere sin kartlegging i løpet av de neste fire årene. Med den bakgrunnen ber vi kommunene vurdere behovet for revisjon av friluftslivskartleggingen i planstrategien. Friluftsrådet kan bidra i revisjonsarbeidet om ønskelig og dette kan gjøres i sammenheng med utarbeidelse av en ferdselsåreplan (se under).

Legg inn slutføring av ferdselsåreplan i planstrategien

Ferdselsåreplaner er et nytt verktøy for mer målstyrt utvikling og drift av stier, ruter, løyper og leder. Dette er helt avgjørende infrastruktur for friluftslivet. Saltens friluftsråd samarbeider nå med medlemskommunene om å utarbeide slike temaplaner. Målet vårt er at alle kommunene skal ha slike planer innen utgangen av 2022.

Ferdselsåreplanene er nyttige redskap for:

- Bedre og mer målrettet ressursbruk (frivillige, private, kommune)
- Bedre rolleavklaring mellom partene som bidrar (frivillige, private, kommune)
- Kanalisering og konfliktavklaring knyttet ferdsel (med økende/endret ferdsel fra lokale og turister)

- Å sikre bedre kartfesting av stier, ruter, løyper og leder (viktig for redning, friluftslivsutøvere, grunneiere, i utbyggingssaker og arealplaner)
- Avklare behov for kjøp eller avtaler om bruk

Ferdslsåreplanene endrer ikke i seg selv ansvaret for stier, ruter, løyper og leder i kommunen, men gir en status, oversikt over hva som gjøres av hvem.

Ferdslsåreplanen er i utgangspunktet en temaplan og binder ikke i seg selv arealbruk, kommunens eller noen andres ressursbruk. Hvis det er ønskelig, gjøres det ved at resultatene fra ferdslsåreplanen innarbeides i kommunens ordinære planverk (for eksempel kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse som er en del av kommuneplanens arealplan).

Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse

Kommunedelplanen er kommunens viktigste verktøy i arbeidet med organisert idrett, egenorganisert aktivitet og friluftsliv. Vi ber kommunen om å legge et forsterket fokus på egenorganisert aktivitet, friluftsliv, skolegårder og nærmiljø som føring for planen.

Kommunedelplanen danner grunnlaget for å kunne søke spillemidler. Kommunene har tradisjonelt vektlagt behovene til organisert idrett i denne planen. **Med et forsterket fokus på folkehelse, ber friluftsrådet kommunene legge sterkere vekt på egenorganisert aktivitet og friluftsliv.** Størst effekt har tiltak på allment tilgjengelige areal i nærmiljøet. I så måte peker skolegårdene, turveiene og stiene seg ut som særlig viktige områder å fokusere i dette planarbeidet. Dette er også i tråd med fylkeskommunens krav om at kommunene nå skal lage to uavhengige prioriterte lister i planen, en for egenorganisert aktivitet og en for organisert idrett (jf samarbeidsavtalene om folkehelsearbeidet).

Oppvekstplan

Oppvekstplanen legger føringen for barns og ungdoms oppvekst i kommunen og dermed også rammene for den viktigste ressursen et samfunn rår over på sikt. Det å bidra til en robust, frisk og kompetent oppvoksende generasjon med et trygt rotfeste, er overordna viktig. Friluftsrådet ber derfor om at kommunen:

Legger inn Helsefremmende skole og barnehage som førende og forpliktende for/i Oppvekstplanen

Alle kommunestyrene i Salten har gjort vedtak om at deres skoler og barnehager skal være helsefremmende. Gjennom et prosjektsamarbeid med Salten friluftsråd er dette målet på god vei til å nås. Det er bra. Vi ser like fullt at det er viktig at dette arbeidet blir forpliktende gjennom planforankring i planverket for oppvekstsektoren i de enkelte kommunene. Dette for å sikre at det helsefremmende arbeidet blir en naturlig og forpliktet del av skole- og barnehagehverdagen over tid og ikke bare et løft, som sakte glemmes.

Legger inn lokal identitet som en viktig premiss for/i Oppvekstplanen

Salten friluftsråd vil oppfordre kommunene til å sette konkrete, lokale kompetansemål på ferdigheter eller kunnskap som er viktige for elevenes lokale identitet, kunnskap og kjennskap om og til nærmiljøet sitt. Dette kan knytte seg både til ferdigheter i friluftsliv (for eksempel lokale høstingstradisjoner, ferdslsformer eller bålbrekking), lokale kulturminner (kunnskap om sagn, steder og gjenstander), naturelementer/fenomener og immateriell kulturarv (for eksempel det å kunne sette opp et håndsnøre, fiske og lage fiskekaker). Vi mener at dette er viktige bidrag for å bære lokal kunnskap/tradisjon videre, til et trygt fotfeste og mer robust ungdom.

Planer og involvering av Salten friluftsråd i kommunenes planarbeid

Salten friluftsråd har begrenset kapasitet på oppfølging av planer og må derfor avgrense behandlingen til de som er viktigst for vårt ansvarsområde. Friluftsrådet er også et fagorgan som opptre på vegne av kommunene. Vi ønsker derfor å bli involvert tidlig i planprosessene. Med bakgrunn i det ønsker vi som hovedregel å få tilsendt meldinger om planoppstart og gi våre innspill da og bare unntaksvis opptre som en høringspart i den ordinære høringen før vedtak.

Følgende planer ønsker vi å få tilsendt fra medlemskommunene for behandling:

- Planstrategien
- Kommuneplanen (samfunnsdel og arealdel)
- Kommunedelplan for fysisk aktivitet og naturopplevelse *eller tilsvarende*
- Oppvekstplan *eller tilsvarende*

Ønsker medlemskommunene innspill til planer utenom dette, kan dere selvsagt be spesielt om det.

Med hilsen

Bjørn Godal
Faglig leder

